

МЕДИЧНА ОСВІТА

УДК 371.315+371.322+378.147+616.8

Дорошенко О.О., Ліскевич І.І., Максимчук Л.Т., Олійник О.І.

Інтерактивні методи навчання як засіб удосконалення практичних занять з дисципліни «Неврологія» в умовах кредитно-модульної системи

Івано-Франківський національний медичний університет

Резюме. В умовах кредитно-модульної системи розширюється застосування інтерактивних форм і методів роботи студентів під керівництвом викладача. Інноваційні технології допомагають оновленню процесу навчання, підвищують якість підготовки майбутніх фахівців, дозволяють розвивати їх творчі здібності, навички дослідницької роботи, посилюють мотивацію навчання, активно залучають студентів у навчальний процес. Стаття присвячена проблемі оптимізації навчального процесу з дисципліни «неврологія» за допомогою інтерактивних технологій «бліц-інтерв'ю» та «мозкового штурму».

Ключові слова: *бліц-інтерв'ю, мозковий штурм, інтерактивні методи навчання, кредитно-модульна система.*

Соціально-економічні зміни в нашому суспільстві, зростання конкуренції на ринку праці ставлять дуже високі вимоги до випускників вищої школи. Тому підготовка освічених і кваліфікованих медичних кадрів вимагає удосконалення навчального процесу шляхом застосування нових педагогічних технологій.

В умовах кредитно-модульної системи викладач працює в рамках строгого хронометражу практичного заняття, здійснює контроль знань за допомогою тестових завдань різної складності, виконує консультування студентів з питань, які виникли в процесі вивчення навчального матеріалу. Проте для студента – майбутнього фахівця – важливо не лише осмислити й засвоїти інформацію, а й оволодіти способами її практичного застосування і прийняття рішень [2,3,6]. Необхідним завданням викладача ми вбачаємо урізноманітнення та пошук нових форм організації процесів навчання, які зможуть забезпечити максимальний розвиток мислення та пізнавальної діяльності студентів, виховати в них активну життєву позицію. З цією метою зменшується частка прямого, ззовні заданого інформування, і розширюється застосування інтерактивних форм і методів роботи студентів під керівництвом викладача. Інноваційні технології допомагають оновленню процесу навчання, підвищують якість підготовки майбутніх фахівців, дозволяють розвивати їх творчі здібності, навички дослідницької роботи, посилюють мотивацію навчання, активно залучають студентів у навчальний процес.

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей студентів. Інтерактивні методи навчання передбачають фронтальну роботу та роботу малими групами, що є актуальним в умовах кредитно-модульної системи навчання. Обов'язковими правилами організації інтерактивного навчання є залучення до роботи в тій чи іншій мірі всіх студентів групи, заохочення їх активної участі. Практика показує, що при використанні інтерактивних методів навчання, учні запам'ятовують 80% того, що висловлювали самі, 90% того, що робили самі [5]. Поліпшується не тільки запам'ятовування матеріалу, але і його ідентифікація, використання у повсякденному житті.

У процесі проведення навчальної роботи з предмету нервові хвороби, ми використовуємо різноманітні сучасні технології навчання, спрямовані на ефективність, результативність, творчий характер навчання, активні його форми та самостійну і постійну навчальну діяльність студентів. Серед цих технологій найбільш оптимальними вважаємо «бліц-інтерв'ю» при вивченні модуля 1 «Загальна неврологія» та метод «мозкового штурму» при вивченні модуля 2 «Спеці-

альна неврологія».

Метод «бліц-інтерв'ю» роботи використовується для перевірки знань, які отримані на попередніх заняттях. Тривалість вправи залежить від цілей та типу заняття (зазвичай 5-10 хв.). Студенти самостійно готують запитання, що будуть ставити під час «інтерв'ю». Найголовніша вимога – вони мають бути чіткі та лаконічні. Для проведення «інтерв'ю» колектив поділяється на «експертів» та «журналістів», останні по черзі ставлять запитання.

Суть адаптованого нами методу полягає в наступному: «журналістом» виступає викладач, кожному із студентів у довільному порядку задається коротке запитання по термінології, анатомії, фізіології нервової системи, основах топічної діагностики, що стосується як даного заняття, так і попереднього матеріалу. Правильна відповідь оцінюється в один бал, неправильна – мінус один бал. За студентом зберігається право одноразово передати запитання своєму колезі, який в разі правильної відповіді здобуває 2 бали. Наприкінці заняття бали здобуті під час бліц-інтерв'ю враховуються при виставленні загального балу за заняття. Перевагами даного методу є те, що він не вимагає значних затрат часу, стимулює швидкість мислення, концентрацію уваги та дух конкуренції, змушує студентів при підготовці до заняття переглядати попередній матеріал, що сприяє ґрунтовному вивченню основ топічної діагностики. А це в свою чергу є підґрунтям для кращого засвоєння та глибшого розуміння матеріалу модуля 2 «Спеціальна неврологія».

При вивченні «Спеціальної неврології» оптимальним методом інтенсифікації навчального процесу вважаємо метод «мозкового штурму». «Мозковим штурмом» називають спільне розв'язання проблем, яке забезпечується особливими прийомами [3,4,6]. Метод виник наприкінці 30-х років ХХ століття з метою активізації творчої думки, зниження критичності та самокритичності людини. «Мозковий штурм» умовно поділяють на декілька етапів:

- генерація ідей,
- відбір кращої ідеї,
- її аналіз.

Під час першого етапу «мозкового штурму» — усі учасники мають право висувати свої пропозиції щодо вирішення поставленого завдання. Критику ідей заборонено. Усі учасники мають право спокійно висловлювати свої думки. Наступний етап – відбір кращої ідеї. Під час цього етапу не прийнято наголошувати на авторстві тієї чи іншої ідеї. Вважають, що кращі ідеї є результатом колективної творчості. Останній етап – аналіз ідей. Учасники розподіляються на дві групи – прибічників і супротивників. Ними мають бути проаналізовані всі аргументи «за» й «проти» кожної ідеї.

Застосування методу «мозкового штурму» на практичних заняттях із спеціальної неврології відбувається наступним чином. Після демонстрації викладачем пацієнта, перед групою формується низка питань:

- провідний синдром та сума патології,
- топічний діагноз,
- клінічний діагноз,
- план обстеження та інформація, яку очікується отримати,
- план лікування.

Студенти висловлюють якомога більше ідей поетапно з приводу кожного запитання. Викладач записує всі висловлені ідеї на дошці, надалі з групою їх обговорює та вибирає

оптимальний варіант. Завдання викладача протягом етапу не критикувати передчасно ідеї, а, навпаки, заохочувати студентів висловлювати будь-які, на перший погляд, навіть безглузді ідеї, під час другого етапу викладач скеровує студентів у вірному напрямку, даючи можливість прийти до правильного рішення. Після озвучення остаточної версії групи викладач із студентами обговорює виставлений діагноз, обрану тактику лікування, аналізує ймовірний результат такої тактики, наголошує на правильних діагностичних кроках, доповнює відповідь студентів. Перевагами методу є уникнення рутинного опитування за схемою визначення – класифікація – етіологія – патогенез – клініка – діагностика – лікування, формування індивідуального підходу до діагностично-лікувальної тактики конкретного пацієнта, розвиток у студентів зацікавлення предметом, взаємоповаги та коректного ставлення один до одного. Позитивним є також і те, що в умовах кредитно-модульної системи багатобальна шкала оцінювання дає можливість диференційовано оцінити роботу студентів, а це, в свою чергу, стимулює їх бути більш продуктивними під час етапів генерації ідей та їх обговорення. Недоліками методу вважаємо можливість домінування найбільш активних учасників групи, в той час як студенти, які в меншій мірі володіють матеріалом, залишаються пасивними.

Таким чином, використання інтерактивних методів навчання під час проведення практичних занять з неврології є важливим елементом навчального процесу, що сприяє формуванню у студентів глибоких теоретичних знань та практичних навиків, стимулює конструктивно-критичне мислення, пробуджує інтерес та мотивацію. Ефективність і сила впливу на емоції і свідомість студентів залежить від умінь, стилю роботи конкретного викладача. Тому для викладача сьогодні важливо постійно вдосконалювати знання про методи навчання, впроваджувати у викладацьку практику новітні освітні концепції, йти в ногу з часом та виховувати плеяду конкурентноздатних майбутніх фахівців на ринку надання медичних послуг.

Література

1. Водчанський М.Е. Організація самостійної роботи в медичному вузі: методичні рекомендації для викладачів та студентів / М.Е. Водчанський [Електронний ресурс]: <http://www.volgmed.ru/depts/psy/s/psy016.doc>.
2. Кондратюк В.Л., Волос М.М., Бабін І.І. Основні тенденції розвитку систем освіти та освітніх технологій у світовій педагогічній практиці. // Відкритий урок. – 2002. – №5-6.
3. Маринчина І.М. Інформаційно-комунікативні технології в

системі викладання у медичному вузі / І.М. Маринчина, В.А. Гайдуков // Матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти», 24-25 травня 2012 р. – Київ, 2012. – Т.3. – С. 91-93.

4. Панько О.М. Освітня технологія інтерактивного методу «мозгового штурму» / О.М. Панько, М.Д. Вершиніна, А.М. Николік, В.В. Капечук // Тези науково-методичної конференції «Досвід впровадження КМСОНП у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації». – Івано-Франківськ, 2012. – С. 32-33.

5. Пищик О.В. Інформаційно-комунікаційні технології та сучасний урок / О.В. Пищик // Педагогічна майстерня: науково-методичний журнал. – 2011. – № 1. – С. 15-20.

6. Рожко М.М. Семирічний досвід впровадження КМСОНП в Івано-Франківському національному медичному університеті / М.М. Рожко, Г.М. Ерстенюк, В.В. Капечук та ін. // Тези науково-методичної конференції «Досвід впровадження КМСОНП у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації». – Івано-Франківськ, 2012. – С. 15-16.

Дорошенко О.О., Лискевич І.І., Максимчук Л.Т., Олійник О.І.

Интерактивные методы обучения как источник усовершенствования практических занятий с дисциплины «Неврология» в условиях кредитно-модульной системы

Резюме. В условиях кредитно-модульной системы расширяется применение интерактивных форм и методов работы студентов под руководством преподавателя. Инновационные технологии помогают обновлению процесса обучения, повышают качество подготовки будущих специалистов, позволяют развивать их творческие способности, навыки исследовательской работы, усиливают мотивацию обучения, активно привлекают студентов в учебный процесс. Статья посвящена проблеме оптимизации учебного процесса по дисциплине «Неврология» с помощью интерактивных технологий «блиц-интервью» и «мозгового штурма».

Ключевые слова: блиц-интервью, мозговой штурм, интерактивные методы обучения, кредитно-модульная система.

Doroshenko O.O., Liskevych I.I., Maksymchuk L.T., Oliynyk O.I.

Interactive Methods of Teaching as a Means of Improving Practical Classes in the Discipline “Neurology” Under Credit-Modular System

Summary: A credit-module system extends the use of interactive forms and methods of students' work under the guidance of a teacher. Innovative technology helps update the learning process, improve the quality of future professionals, develop their creativity, research skills, increase motivation learning, actively engage students in learning process. The article deals with optimization of the learning process of discipline “neurology” using interactive technologies “blitz-interview” and “brain storming”.

Key words: blitz-interview, brain storming, interactive methods of studies, credit-module system.

Надійшла 10.06.2012 року.

УДК 371.315+378.147+616-073.7

Дудій П.Ф.

Спеціалізація в системі сучасної підготовки лікаря-рентгенолога

Кафедра радіології з курсом радіаційної медицини (зав. каф. – проф. В.М.Рижик)

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. У статті представлені шляхи підвищення якості післядипломної медичної освіти лікарів-рентгенологів. Показана можливість упровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес при проведенні циклу спеціалізації з рентгенології. Відзначена вагомість використання персональних комп'ютерів, мультимедійних технологій, інформації з інтернету під час проведення лекцій та практичних занять. Зазначена необхідність практичної

роботи курсантів із сучасною апаратурою для засвоєння вмінь і навичок зі спеціальності «Рентгенологія». З метою підвищення зацікавленості лікарів-курсантів до освоєння теми, стимулювання їх до інформаційного пошуку, вміння узагальнювати, виділяти головне в навчальному процесі використовуються різні методики проведення семінарських занять. Зокрема, це семінар-дискусія, семінар-конференція, семінар у вигляді ділових ігор. Таким чином,